

“Bu proje T.C. İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından desteklenmektedir.”

Bu makale Anayasa Hukukçuları Derneği tarafından gerçekleştirilen “Cumhuriyet’in 100. Yılında Demokrasi Hafızasının Oluşturulması Projesi” kapsamında kaleme alınmıştır.

Av. Muhammet Aydın

15 TEMMUZ ANKARA DARBE YARGILAMALARI

15 Temmuz 2016 tarihinde ülkemizde gerçekleşen hain darbe girişiminin her yönüyle anlaşılabilmesi için örgütün yapısının ve Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki yapılanmasının anlaşılması gerekmektedir. Uzun yıllardır devletin içerisinde yapılanan örgüt; insanlarımızın tertemiz inançlarını, dini ve milli duygularını istismar etmiş, sözde dini söylemlerinde, İslâm'ın temel bilgi kaynaklarından çok, rüyalar, gizemli hikâyeler revaç bulmuş, bunlar aracılığıyla masum kitleler aldatılıp efsunlanmış, hastalıklı bir zihniyet oluşturulmuştur.

Örgüt yapısı incelendiğinde; kendini gizleme, olduğundan farklı görünme, ikiyüzlü davranma, çift dilli konuşma, takiyye gereği helal-haram gözetmeme, kod adı kullanma, bulunduğu ortamda inandığından farklı yaşama, yalan söyleme, mahremiyeti ihlal etme, şantaj yapma, kayırmacılık, kötü emeller için örgütlü dayanışma gibi yöntemlere başvurduğu anlaşılmakta olup bu yöntemlerle örgüt tarafından yetiştirilen üyeler; ailelerinden kopararak robotlaştırılmış, vatan ve millete hizmet görünümü altında sadece ama sadece örgütün amaçlarının yerine getirilmesi üzerine yetiştirilmiştir. Fethullahçı Terör Örgütü üyeleri yıllarca örgüt liderinin talimatlarıyla devlet içinde kolektif bir yapılanmayla yer almaya çalışmış, devletin kritik kademelerini hedefleyerek mülkiye, adliye, emniyet, eğitim ve ordu içerisinde kendi özel hiyerarşisi ile illegal şekilde kadrolaşmış, devletin tüm kurumlarına uzun yıllardır sinsice yerleşmişlerdir.

Demokratik hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak herkesin iktidara talep olma hakkı bulunmaktadır. Demokratik bir ülkede bunun yolu siyaset aracılığıyla gerçekleşmekte olup iktidarını seçecek olan milletin kendisidir. Kurulduğu günden bu yana iktidar olma amaçlı hareket eden örgüt, hukuki olmayan, etik olmayan her türlü faaliyetleri de amaçları doğrultusunda meşru görmüştür. Siyaseti şeytan işi gören örgüt mutlak suretle devlet iktidarını ele geçirmeyi hedeflemiş, siyaset aracılığıyla hedeflerini gerçekleştiremeyeceğini anlayarak devlet kurumlarına sızmak suretiyle meşru olmayan yöntemleri kendine şiar edinmiştir.

Fethullahçı Terör Örgütü hedeflerini yerine getirmek amacıyla tüm kamu kurumlarına sızma hareketini uzun yıllar sürdürmüş, özellikle Türk Milleti'nin en büyük milli değerlerinden olan Türk Silahlı Kuvvetleri'ni gözüne kestirmiş ve en nitelikli elemanlarının da yine TSK içerisinde yapılanmasına büyük önem vermiştir.

Örgütün yapılanmasının tespit edilmesiyle birlikte Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Paralel Devlet Yapılanması ile mücadelesini başlatmış, kademe kademe örgüte vurulan darbelerle birlikte örgütün devlet içerisindeki yapılanmasının önüne geçilmiş, örgütün mevcut kadroları tasfiye edilmiş, millet nezdinde örgütün itibarı yerle yeksan olmuştur. Büyük bir güç kaybına uğrayan örgüt adeta bir cinnet haliyle en güvendiği, en fazla emek sarf ettiği Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki yapılanmalarını harekete geçirerek 15.07.2016 tarihinde darbeye teşebbüs etmiştir.

Ankara darbe yargılamaları örgütün askeri yapılanmasının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. İlgili davalar örgütün Jandarma, Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Özel Kuvvetler Komutanlığı gibi önemli askeri kuvvetlerin içerisinde nasıl yapılaştığını gözler önüne sermektedir. Genelkurmay Çatı Davası ve Akıncı Üssü Davası bu yapılanmaların temelini bizlere gösteren en önemli davalar olarak nitelendirilebilir. Genelkurmay Çatı Davası darbe eyleminin örgüt üyesi yönetici asker sanıkları-konsey olarak ifade edilen 38 sanığın eylemleri yönünden, Akıncı Üssü Davası ise örgütün tüm askeri kuvvetler içerisindeki yapılanması ve darbe eylemini planlayan örgütün sivil üyelerinin eylemleri açısından büyük önem arz etmektedir. Bu bakımdan Ankara darbe yargılamalarına konu olan birtakım önemli davalardan bahsetmek yerinde olacaktır.

15 Temmuz darbe teşebbüsü gecesini Jandarma Genel Komutanlığında meydana gelen eylemlere ilişkin olan ve 244 sanıklı olan dava 06.11.2017 tarihinde başlamış ve 26.06.2020 tarihinde dosya karara çıkmıştır. Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçu bakımından 86 sanık hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, 35 sanık hakkında müebbet hapis cezası, 17 sanık hakkında da süreli hapis cezası verilmiştir. Bununla birlikte kasten adam öldürme suçu, kasten öldürmeye teşebbüs, silahlı örgüte üye olma suçu, hürriyeti tahdit suçu açısından da bir kısım sanıklara ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ve süreli hapis cezası verilmiştir. 43 sanık yönünden ise beraat kararı verilmiştir.

Darbeci unsurları etkisiz hale getirmek amacıyla şehadete yürüyen Şehit Ömer Halisdemir'i şehit eden bir kısım özel kuvvet personeli darbecinin yargılandığı dava 21.02.2017 tarihinde başlamış, 18 sanığın yargılandığı davada 19.04.2018 tarihinde karar açıklanmıştır. 5 sanığın nitelikli kasten adam öldürme suçu ve anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçundan ayrı ayrı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına, 13 sanığın ise aynı suçlardan müebbet hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verilmiştir.

Özel Kuvvetler Komutanlığı'nda yapılan örgüt üyesi sanıkların yargılandığı dava 28.02.2017 tarihinde başlamış, 64 sanığın yargılandığı davada 08.04.2019 tarihinde karar açıklanmıştır. 23 sanığın anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına, 3 sanığın yine aynı suçtan müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. 5 sanığın nitelikli kasten adam öldürmeye teşebbüs suçu yönünden, 18 sanığın da silahlı terör örgütüne üye olma suçu yönünden süreli hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. 11 sanık yönünden ise beraat kararı verilmiştir.

Kara Havacılık Komutanlığı'ndaki darbecilerin eylemlerinin, helikopter faaliyetleri ve bombalamaların yer aldığı dava 31.07.2017 tarihinde başlamış, 150 sanığın yargılandığı davada 30.05.2019 tarihinde karar açıklanmıştır. 31 sanık hakkında beraat kararı verilmiş olup, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme, silahlı terör örgütüne üye olma, nitelikli kasten adam öldürme, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma gibi suçlardan dolayı 56 sanığın ağırlaştırılmış müebbet, 18 sanığın ise müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiş diğer suçlardan dolayı da bir kısım sanıklar hakkında süreli hapis cezası verilmiştir.

Aralarında Yurtta Sulh Konseyi üyesi olan sanıklarında bulunduğu, kara kuvvetleri komutanlığındaki darbeci örgüt yapılanmasının eylemlerinin yer aldığı dava 06.07.2017 tarihinde başlamış, 144 sanıklı davada 22.11.2019 tarihinde savcı mütalaasını açıklamıştır. 44 sanık mütalaaya karşı savunmalarını tamamlamış olup yargılama süreci devam etmektedir.

Ankara darbe davalarının sanık sayısı bakımından en kapsamlı dosyası olan, 4'ü firari 535 sanığın yargılandığı Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı içerisinde yapılan darbeci unsurların ve TRT binasının darbeci unsurlarca kuşatılması eylemlerinin yer aldığı dava 10.10.2017 tarihinde başlamış, 03.07.2020 tarihinde savcı mütalaasını açıklamıştır. Yargılama süreci devam etmekte olup sanıkların mütalaaya karşı beyanları alınacaktır.

15.07.2016'da Türkiye Cumhuriyeti üzerindeki darbeci unsurların hava faaliyetlerinin yer aldığı, TBMM'nin uçakla bombalanması, 32 kişinin bombalama sonucu yaralanması ve TBMM binasında maddi zarar oluşması, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi yakınındaki köprülülük kavşak ve otoparkın uçakla bombalanma sonucu 15 kişinin şehit olması, 7 kişinin yaralanması, Gölbaşı Özel Harekat Dairesi Başkanlığı'nın uçakla bombalanması sonucu 44 kişinin şehit olması, 36 kişinin yaralanması, Gölbaşı Havacılık Daire Başkanlığı'nın uçakla bombalanması sonucu 7 kişinin şehit olması, 5 kişinin yaralanması, TÜRKSAT Tesislerinin

uçakla bombalanması, Ankara Emniyet Müdürlüğü binasının ve yakınının uçakla bombalanması sonucu 2 kişinin şehit olması, 39 kişinin yaralanması eylemlerinin bulunduğu, Akıncı 4. Ana Jet Üs Komutanlığı'nda darbeye teşebbüs eyleminin yönetilmesi ve Akıncı 4. Ana Jet Üs Komutanlığı'nda görevli darbeye teşebbüs eylemine katılan askeri personelin ve silahlı terör örgütünün yönetici sivil mahrem imamların yargılandığı Akıncı Üssü davası, 01.08.2017 tarihinde başlamış, 6'sı firari 475 sanıklı davada 28.12.2018 tarihinde Cumhuriyet Savcısı esasa ilişkin mütalaasını sunmuştur. 27.08.2020 tarihi itibarıyla 459 sanık esasa karşı savunmasını tamamlamış olup yargılama süreci devam etmektedir.

Son olarak darbeyi planlayan örgüt üyesi yönetici asker sanıkların, Genelkurmay Başkanlığı'na gelerek darbe faaliyetine iştirak eden örgüt mensubu üyelerin yargılanmış olduğu Genelkurmay Çatı Davası 22.05.2017 tarihinde başlamış, 13'ü firari 224 sanıklı davada 20.06.2020 tarihinde karar açıklanmıştır. Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme ve nitelikli kasten adam öldürme suçlarından 17 sanığın 141 kez ağırlaştırılmış müebbet, 64 sanığın ise 11 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. 24 sanığın silahlı terör örgütüne üye olmak suçundan süreli hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiş, 30 sanık hakkında ise beraat kararı verilmiştir. Cumhurbaşkanına suikast, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma gibi suçlar açısından da bir kısım sanıkların ağırlaştırılmış müebbet ve süreli hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verilmiştir.

İlgili yargılamalar hakkında açıklama yaptıktan sonra örgüt üyesi sanıkların yapısına değinmek yerinde olacaktır. Yargılamalar boyunca sanıkların nasıl bir ortak profile sahip olduğunu birkaç başlık altında toplamak mümkündür :

- Örgüt mensuplarının baskın ve üstün tek bir aidiyeti var, o da "Hizmet" olarak ifade edilen örgüte aidiyettir.
- Örgüte aidiyetin yanında diğer insani, dini ve milli aidiyetlerin herhangi bir önemi yoktur.
- İnsani, dini ve milli aidiyetler, örgüte aidiyet yolunda tereddütsüz feda edilebilir.
- Örgütün Türkiye'deki varlığının muhafazası kadar belki de ondan önemlisi yurt dışındaki varlığının
- muhafazasıdır. Bunun için istisnasız her ülkeyle, istihbarat örgütleriyle ve dahi terör örgütleriyle iş birliği yapılabilir.
- Örgütün varlığının muhafazası için ve örgüte yönelen tehlikelerin bertaraf edilmesi için sahtecilikten cinayete kadar her türlü yöntem meşrudur. Yöntem konusunda ahlaki, insani ve İslami hiçbir sınırlama söz konusu değildir.

Örgüt üyesi darbeci sanıkların savunmaları bir bütün olarak incelendiğinde sanıkların ortak bir noktada buluştukları, talimat gereği aynı savunma stratejisini benimsedikleri kolaylıkla anlaşılmaktadır. Bu savunmalar;

- Savcılık ve kolluk ifadelerinin kesin bir dille reddedilmesi
- Darbe girişiminden haberdar olunmadığı iddiası
- Tatbikat amacıyla ilgili yerlere gidildiği iddiası
- İlgili eylemlerin emir komuta zinciri dahilinde yerine getirildiği iddiası şeklinde ifade edilebilir.

Sanıkların bir kısmının savunmalarından örnek vermek, sanıkların stratejisinin zihnimize şekillenmesi adına büyük katkı sağlayacaktır. Özellikle Genelkurmay Çatı Davası ve Akıncı Üssü Davası'nda çapraz sorgu aşamasında komisyon bilirkişi raporu görüntüleri sanıkların inkâr stratejilerini çürütmüş, ilgili görüntüler video kayıtları vb. materyallerle sanık savunmalarının altyapısı tamamen çökmüştür. Akıncı Üssü'nde olmadıklarını öne süren örgüt üyesi sivil yöneticiler duruşma salonlarındaki dev ekranlarda kendilerine gösterilen resimlerini ve videolarını "bu ben değilim, bana benzemiyor, ben orada değildim" gibi beyanlarla geçiştirmeye çalışmış, kamera kayıtlarının yok edildiği düşüncesiyle senaryo yazan sanıkların hikayelerinin asılsız olduğu anlaşılmıştır. Yine Genelkurmay Çatı Davası'nda sivillerin şehit edilmesi, komutanların derdest edilmesi gibi faaliyetlerde yer almadığını iddia eden sanıklara ilgili görüntüleri gösterilmiş, kamera kayıtlarının tankların paletleri altında ezilmiş olduğuna güvenen sanıkların savunma stratejileri altüst olmuştur. Şüphesiz bu örnekler örgüt üyesi sanıkların savunma mekanizmasının nasıl işlediğini bizlere açıkça göstermektedir.

Sanıkların savunma esnasındaki tutum ve davranışlarına da kısaca değinmek gerekirse savunmanın merkezini "savunmayı uzatabildiğin kadar uzat" düşüncesi oluşturmaktadır. Sanıklar saatlerce süren savunmalarında; darbe girişimi ile ilgili eylemlerinden ziyade hayat hikayelerine yer vermişlerdir. Bir kısım sanıkların savunmaları ise günlerce sürmüş olup darbe girişimi ile ilgili eylemlere son günün son saatlerinde yer verilmiştir. Yine sanıklar tarafından şehit yakınlarına ve gazilere sözlü sataşmada bulunulması da duruşmayı uzatmaya yönelik faaliyetler içerisinde değerlendirilebilir. Sanıklar arasında yerleşik olan "buradan çıkacağız, şöyle bir rüya gördüm, çıkışımız yakındır" şeklindeki söylemlerle itirafçı olabilecek sanıklar engellenmeye çalışılmıştır. Ancak sanıkların ortak savunma stratejisi yargılamalar nezdinde bir anlam ifade etmemiş ve darbe yargılamalarının büyük bir çoğunluğunun yerel mahkeme aşaması tamamlanmıştır.

Sonuç olarak insanlık tarihindeki yerini her zaman şerefle, onurla ve kahramanlıklarla almış olan aziz milletimiz, binlerce yıllık devlet geleneğinde pek çok ihanetler, komplolar, iç dış tehditler ve savaşlar görmüş olmakla birlikte 115 Temmuz 2016'da tarihte emsali görülmemiş ve hiçbir devletin maruz kalmadığı ölçekteki bir ihaneti yaşamak durumunda kalmıştır. Ancak aziz milletimiz, yüksek maneviyatı, eşsiz kahramanlık tabiatı ve destansı cesareti ile bu ihaneti de bertaraf etmiş, emperyalist güçlerle maşalarına hiç kimsenin unutmayacağı bir mesajı vermek suretiyle tarihteki müstesna yerini tahkim etmiştir.

